

TOVĂRĂȘIA

Foaie economică, care cuprinde tot felul de povețe despre formarea și conducerea tovărășiilor economice

Foaia oficioasă a „Centralei Tovărășiilor“ și a însoțirii pentru „Asigurarea vitelor“, amândouă în Orăștie.

— Sfaturi pentru agricultură, meserii și negoț, și îndrumări pentru valorizarea produselor economice —

Adaus economic la „LIBERTATEA“.

Apare în 10, 20 și 30, a fiecărei luni.

Intocmită de VAS. C. OSVADĂ

Anul III.

ORĂȘTIE, 20 Februarie v. 1908.

Nrul 7

Pe drumul bun.

Mișcarea pentru îndrăgirea și alcătuirea de tovărășii sătești, — cu toată rezerva unora dintre fruntașii și dintre foile noastre chiar, — să întărește zi de zi. Și valurile de însufletire și de dor de muncă prin tovărășii, să ivesc tot mai îndemnătoare, tot mai dătătoare de nădejdi.

Insuflețiii acestor începuturi de muncă economică prin tovărășii, ne caută aproape zilnic cu scrisori prin care ne cer îndrumări și modestul nostru sprijin. Din Bănat ca și din Bihor, de pe Tîrnave ca și de prin Chioar și din alte ținuturi locuite de Români.

Vedem o nobilă întrecere în nizuința de-a avea tovărășia trebuincioasă satului, care de care mai îngrabă.

Și ce ne dă nădejdea izbîndei e faptul, că aproape nici unde nu deslușim gînduri egoiste, nici pofte haine de cîștiguri personale. Alătura cu fruntașii țărani găsim mai ales harnici învățători și buni preoți, care să zburcăm să dea satului tovărășia sătenilor lor.

În faptul *asta* găsim noi chezașia izbîndei, ce o așteptăm dela munca prin tovărășii!

Ori cîtă dragoste avem însă pentru aceste începuturi, nu ajungem, nu răzvim să îndestulim toate cererile — la vreme. Mai ales că de cele mai multe-ori ni-să cer pe lîngă informații, acte, statute, prelegeri întregi, care ne cer și nouă o muncă de cite mai multe zile. Și pentru o astfel de muncă încă nu suntem pe deplin aranjați.

Noi presimțiam aceste lucruri, așteptam cu inima caldă aceste cereri de sfaturi și spri-

jin și tocmai de aceea dela început ne-am gîndit la alcătuirea unui așezămînt, care după felul și scopul lui, să împlinescă la vreme și cu înlesnire toate cererile ce le primim cu atîta bucurie dela frații nostri săteni și dela bravii lor conducători.

Acest așezămînt, numit de noi *Centrala tovărășiilor* noastre, încurînd își va putea începe lucrarea.

Îndată-ce vom primi avizul că tribunalul regesc a înprotocol firma, — Centrala își va începe lucrările între care cele mai de căpetenie și mai grabnice vor fi: să provadă pe cei dornici, cu modele de statute, cu îndrumări de a ține adunările generale, cu modele de acte trebuincioase la înregistrarea firmei.

Toate acestea însă cer vreme și multă muncă. Va trebui să le tipărim în multe sute de exemplare. Și până nu avem firma înregistrată, nu putem face așa fel de cheltuieli.

Toți nizuitorii de-a alcătui tovărășii sătești să fie dar cu nițică răbdare. În curînd vor avea la îndemînă tot ce ne cer! Până atunci dînșii să pregătească numai terenul. Îndrumări pentru alcătuirea de tovărășii găsec în broșura anume scoasă pentru acest scop: »Legea Tovărășiilor«, ce nu costă decît 60 fileri cu poștă cu tot și o poate comanda ori-cine dela scriitorul acestor șire (*Vasile C. Osavadă*, Vajdahunyd). Un fel de modele de statute să găsec în broșura »Băncile populare din România«, ce costă numai 1 cor. 10 fileri cu poștă cu tot, și să poate cumpăra tot deodată cu cealaltă broșură.

Și apoi toți cîți nizuiesc pentru tovărășii, să cetească numerii foaii noastre »To-

vărășia« în care găsec informațiile trebuincioase.

În chipul acesta rugăm să vă ajutați deocamdată până cînd, doar peste o lună, Centrala noastră își va putea începe activitatea, cînd apoi Centrala va sta la îndeplină cu tot ce să cere în jurul formării și susținerii de tovărășii sătești.

Pregătirile să se facă cu deplină nădejde.

După-ce, la ori-ce tovărășie, de ori-care ar fi ea (consum, de producțiune, de credit, de valorizare, de lăptărie, etc.) să cere ca membrii (acționarii, părtașii) aceleia să declare în scris că intră ca membrii, să pot a du na subscrierile (declarațiile) de membri de pe acum și să spună că pentru care scop să întovărășesc, ca noi să putem ști unde e mai cu putință și mai de lipsă a porni lucrul. La alt loc al foaii dăm o mustră de prospect și declarație de membru. Aceea va trebui întregită după trebuință. Noi, pe cît vom ajunge, vom merge ori vom trimite om la fața locului.

Inceputul îl facem zilele acestea — prin eșirea noastră la adunarea dela Sebeșul-săsesc.

Inscriere de membri (cuoțiști, acționari) la „Tovărășia Centrală“.

S'au inseris mai nou următorii, cu cote (acții) de cite 10 cor., la Centrala noastră:

Din Petreni:		cuote a 10 cor.
Dionisiu Bobeiu	2	
Simion Bobeiu	2	
Asinefta Bobeiu	2	
Achim Drăgoiu	1	
Din Tătârlău:		
Zaharie Macaveiu	2	
Ilie Surdu	1	
Romulus Rusu	2	
Emiliu Dr gea	1	
George Macaveiu l. George	1	
Constantin Coman	2	
Ioan Bonea l. Aftenie	1	
Iuon Tarna	1	
Ioan Muntean	2	

cuote a 10 cor.	
Ilie Borza l. Marian	1
Nicolae Banea l. Aftenie	1
Ioan Macaveiu l. Elie	1
Ilie Drăgan	1
Vasilie Coman	1
Gligor Gărlonția l. Toader	1
Nicolae Pepelea	1
Nicolae Surdu	1
Nicolae Banea l. Toader	1
Ioan Rațiu	1
Nicolae Gărlonția l. Gligor	1
Ariton Borzea l. Ion	1
Toader Olariu	1
Aron Borza	1
Nicolae Urdă a Sinici	1
Ariton Banea	1
Nicolae Borza l. Simion	1
Ariton Gărlonția l. Ștefan	1
Aron Surdu	1
Sandru Sirbu	1
Niculitza Șandru a Sinefti	1
Ioan Șovrea	1
Aron Cămpean	1
Vasilie Neagu	1
Petru Danea	1
Vasilie Boariu	1
Sandru Suci	1
Niculitza Șandru a Nanului	1
Ariton Borza l. Gheorghe	1
Gligor Urdă a Soani	1
Ioan Borza a Naii	1
Ștefan Borza	1
Zaharie Borza lui Ioan	1
Ioan Banea lui Ioan	1
Vasile Olariu	1
Nicolae Suci	1
Emilian Drăgan	1
Din Paloș:	
Lascu Toma	1
Din Ajton:	
Mih. Ilșie	1
Din Cetea:	
Petru Raica	1

Lăptăria din Săliște.

Cetitorii „Tovărășiei“ de sigur își vor mai aduce aminte de datele ce le-am publicat cu privire la înființarea și lucrările primei lăptării românești din țară, a lăptăriei din Săliște (lîngă Sibiu).

Laudele ce le-am adus atunci alcătuitorilor acestei tovărășii, în special dlui primpretor Petru Drăgici, sufletul acestei întreprinderi (deși nu-l găsim în șirul membrilor direcțiunii ori a comitetului de supraveghiere, de sigur din modestia nobilă ce-l caracterizează!) — le adevăresc pe deplin datele bilanțelor, ce să publică despre sfîrșiturile ajunse de această tovărășie.

Pe ziua de 1 Martie st. n., fu chemată întîia adunare generală ordinară în Săliște, ca cei încredințați cu conducerea tovărășiei, să spună membrilor și obștei românești, ce s'a făcut în vreme de 2 ani, la lăptăria din Săliște.

Raportul ce a fost ascultat de

adunarea dela 1 Martie e o nouă și puternică dovadă despre roadele minunate, ce să pot ajunge prin întovărășire?

Cițiva oameni cu tragere de inimă, membri ce-și înțeleg rostul, și iată asigurat un început de roade admirabile!

Nu căutăm, la tovarășii și în special la astfel de întreprinderi cooperative, nici dividende, nici tantieme, nici ciștișuri curate de mii de coroane. La aceste e vorba de *binele obștesc*, de dividendele *poporului*, pe care le-a împărțit cu îmbelșugare lăptăria din Săliște. Și pentru asta are îndreptățire la lauda noastră, pentru asta trimitem felicitările noastre calde, urzitorului acestei lăptării, dlui primpretor Petru Dargici.

Ori câte ar fi neajunsurile, ori care ar fi greutățile începutului, noi atragem atenția fruntașilor de prin comunele noastre, asupra lăptăriei din Săliște, ce ne poate sluji ca o mustră prețioasă pentru atâtea sute de comune românești, așezate în apropiere de orașe ori lângă căi ferate.

Cu informații și îndrumări, cu plăcere servește atât lăptăria din Săliște cât și redacția „Tovărășiei“.

Și acum lăsăm să vorbească numerii:

În anul 1906 și 1907 Lăptăria din Săliște a plătit membrilor pentru lapte: *12 mii 695 coroane*. Din untul vîndut de Lăptărie, s'a încasat *14 mii 270 coroane*. Din produsele laterale (lapte smîntînit, caș, zăr, etc.) s'a încasat *3 mii 519 coroane*. Spese administrativ și salare în doi ani, au fost *4 mii 621 coroane*.

Cu sfîrșitul anului 1907, Lăptăria a avut:

Depuneri: de *7 mii 762 coroane*. Față de aceste, datoria lăptăriei la „Cassa de păstrare din Săliște“ a fost numai de *3 mii coroane*.

Ca să dăm o icoană mai lămurită a afacerilor Lăptăriei dela Săliște, publicăm aici bilanțul încheiat cu sfîrșitul anului 1907, din care vedem că:

Averea Lăptăriei a fost:

Cassa în număr	Cor.	482-19
Bon la cassa de păstr. postală	„	1,082-60
Bon la Cassa de păstr. Săliște	„	5,561-67
Depuneri spre fructificare	„	1,118-26
Diversi debitori	„	10,468-32
Utensilii	„	2,572-08
Spese de fondare	C. 400-45	
după amortizare	„ 71-08	329-37
Total		21,614-49

Față de această avere îndatoriile (pasivele) Lăptăriei au fost:

Depuneri de membri, capital social	Cor.	3,794-95
Fondul de rezervă	„	286-06
Impr. la Cassa de păstrare	„	5,000—
Prețul rămăntorilor	„	12,285—
Diversi creditorii	„	248-48
Total		21,614-49

Icoană despre venitele și cheltuielile Lăptăriei avem din următoarele socoteli:

S'a încasat:

Din prețul untului vîndut	Cor.	7,136-60
„ prețul product. laterale	„	2,299-67
„ inter. dela cont-curent	„	210-42
Total		9,646-69

S'a cheltuit:

Pentru prețul laptelui cump. Cor.	6,856-52
„ spese de administrare.	Cor. 1,544-32
„ salare	„ 1,109-98
„ compet. de timbru.	3-04
„ interese după depunerile de membri.	61-75
„ amortizare din speșele de fondare	71-08
Total	9,646-69

Acești numeri vorbesc mai lămurit decît ori ce indemnuri scrise ori spuse cu graiul viu.

Și de bună seamă trebuie să simțim, la cetirea acestor numeri, dorul nizuinții de a avea în cît mai multe comune românești astfel de tovarășii, pentru valorizarea laptelui!

Înainte de a sfîrși aceste rînduri, ne găsim cu plăcuta îndatorire, ca pentru roadele ajunse de lăptăria din Săliște, să lăudăm pe lîngă zelul măestrului de lăptărie, înțeleptele rînduiri a direcțiunii și a comitetului de supraveghiere și mai ales munca românească a dlui Constantin Hertiașef-contabilul Cassei de păstrare, care a luat asuprași conducerea administrativă a Lăptăriei. De altfel munca dlui Hertiașef vom avea prilej să o apreciem de multe ori, după-cesă e și membrul ales în direcțiunea Centralei noastre.

Zece ani de muncă...

— Centrala tovarășilor de consum „Hangya“ din Budapesta. —

În lauda ce simțim că ne-o zmulg conducătorii dela Centrala tovarășilor de consum „Hangya“ din Budapesta, pentru rodnicia lor muncă ce o fac, acum de 10 ani, în folosul satelor ungurești mai ales, — pe bună dreptate să îmbulzește și o jale, amestecată cu un fel de umilire, ce ne doare.

Socotind sutele de mii de Unguri ce sunt adăpostii prin slujbe, apoi sutele de mii pe care îi adăpostesc moșiile aristocrației lor, și în sfîrșit zecile de mii de întreprinderi și corporații ce le au în mână, — abia credem că satelor ungurești le rămîn cu mult mai multe suflete, ca satelor românești, care să fie avizate la folosul cel mare al tovarășilor sătești. Și cu toate aceste numai cele trei centrale mai mari ale lor. „Insoțirea centrală de credit, alcătuită pe temeiul legii speciale dela 1898“, apoi societatea agrarilor, de una din secțiile căreia să ține și „Hangya“, — Centrala tovarășilor de consum (bolte) și în fine Centrala tovarășilor creștine, — au azi

sate, în majoritate ungurești, peste 3000 tovarășii!

Ca să vedem icoana deplin, să ne amintim că în toată țara sunt la 13 mii comune. Din aceste comune românești ori cu majorități românești, sunt la 3000. Rămîne dar' pentru comunele ungurești, slovacești, sêrbești, săsești și de alte neamuri, un număr de 10 mii. Din aceste 10 mii să scoatem pe cele vre-o 250 comune săsești, apoi comunele slovacești și sîrbești și de alte neamuri, în care nu sunt tovarășii cu caracter unguresc, — aceste în număr de aproape 4000. Așa apoi vom ști că pentru restul de 6000 comune, în mare parte ungurești, rutene, șvăbești și slovacești — rămîn peste 3000 tovarășii sătești, socotite numai acele care aparțin uneia dintre cele trei Centrale pomenite. Pe tot două comune să vine cîte o tovarășie!

Față de această putere a întovărășirii, noi Români în cele peste 3 mii comune unde suntem în majoritate ori cu sutele, — abia putem arăta vre-o 30 tovarășii. Prin urmare tot la o sută comune abia. — avem o tovarășie. Stiind însă că din cele vre-o 30 tovarășii, peste 20 sunt în comitatul Sibiului, rămînem abia cu vre-o 10 tovarășii răspîndite în ținuturile românești.

În așa stare — și în deplina cunoștință a puterii întovărășirii, — de bună seamă, pe dreptul ne cuprinde o jale și o umilire cînd ne găsim îndemnați să lăudăm sporul ce l'a făcut una dintre centralele de tovarășii ungurești — „Hangya“ din Budapesta.

Scriitorul acestor rînduri a avut prilej să vorbească cu un conducător dela „Hangya“ care i-a spus, că toate străduințele lor de a pătrunde în sate românești, au fost zadarnice. I-s'a talmăcit motivele acestei neîndepline și i-s'a dovedit că pînă cînd mișcarea nu va porni din parte românească, nici nu poate să fie altcum.

Știm cu toții că aceste spuse sunt pe deplin adevărate și noi și vrem să rămînem adevărate. Convinși fiind însă, că o înaintare economică a neamului nostru să poate ajuta numai prin lucrări isprăvite pe temeiul națio-

nale, — suntem dator să facem cît mai îngrăbă aceste lucrări.

Cu o voință tare — să poate! Mai ales acum cînd la îndemâna publicului nostru va sta cu sfaturi și sprijin Centrala pentru tovarășii românești, alcătuită de noi la Orăștie. Căci începuturile nu cer nu știu ce sume și puteri grozave.

„Hangya“ din Budapesta a început acum sunt 10 ani, cu numai 50 mii coroane. Și în primul an abia a înființat 17 tovarășii de consum — bolte pe sate, dintre care abia 3—4 și-au început lucrarea. Și pe lîngă asta în anul întii a lucrat cu pierderi de peste 10 mii coroane. Cu toate aceste după o muncă stăruitoare și însuflețită, după zece ani, „Hangya“ are azi peste 900 tovarășii sătești de consum (bolte), la care sunt la vre-o 30 mii membri, cu capitale de aproape 3 milioane! Întoarcerea de mărfuri la Centrală și la tovarășii ei a fost în anul 1907, — al zecelea dela alcătuire, — de peste 25 milioane coroane!

Iată o pildă viuă despre ce să poate face prin tovarășii!

Ca să vedem înșămnatatea ce e chemată să o aibă Centrala noastră și ca să știm mai de aproape cum să face prin tovarășii din mic — puternic, — în un număr viitor vom publica în întregime, după foaia „Sz-és“, datele ce să dau asupra Centralei „Hangya“ din prilejul, că împlinise acum în Ianuarie, 10 ani de muncă.

Insoțirile de credit sătești sistem „Raiffeisen“.

— Din raportul Reuniunii agricole dela Sibiu. —

— „Ne cuprinde un simț de legitimă mulțumire sufletească, putînd constată, cum de un timp încoaci nu am rămas izolați în nizuințele, ce ni le-am dat din anii primi ai existenței Reuniunii noastre, pentru alcătuirea de cît mai numeroase Insoțiri de credit sătești chemate a ridică nivelul moral și material al populațiunii muncitoare. Banul este o armă cu două tăișuri, după cum spune foarte potrivit nemuritorul Raiffeisen. Bine întrebunțat, banul aduce foloase incalculabile, pe cînd rău folosit, aduce peirea celui ce n'a știut să-l ceară și să-l capete numai atunci, cînd are trebuință de el, în suma de care are trebuință și pe deasupra să fie, încît numai să poate, și

controlat la întrebuintarea lui. Şi mai e o recerintă de mare preţ şi anume, ca din venitul curat al Insoţirilor, să tragă şi poporul datoraş oare-cari foloase la acoperirea multelor şi grelelor dări ce i-se croiesc aproape zilnic. După modesta noastră părere şi după experienţele de până aci, favorurile de sus nu le ofer de cît Insoţirile de credit sateşti. Atenţiunea, ce a început să se dea acestorfel de instituţiuni, ne va uşură în stăruinţele noastre şi astfel lucravom din răspuţi la alcătuirea de cît mai numeroase Insoţiri de credit sateşti.

În cele următoare scoatem la iveală rezultatele, la cari au ajuns Insoţirile noastre de credit sateşti, alcătuite cu concursul şi la stăruinţa noastră.

1. Insoţirea de credit din *Aciliu* ne relatează, că înfiinţată la 1898 cu 25 membri, la 31 Decembrie 1906 numărul lor s'a urcat la 155. Părţile fundamentale ale membrilor dau suma de cor. 3100. Deponenţi are 38, cu minimul de cor. 1.60 şi cu maximul de cor. 620. Suma depunerilor e de cor. 25,151.73. Numărul împrumuturilor a fost cor. 218, cu minimul de cor. 20 şi cu maximul de cor. 1,000. Suma împrumuturilor acordate e de cor. 41,316.63. Împrumutul în cont-curent e de cor. 12,323.16. Fondul de rezervă al insoţirii e de cor. 1,808.94 şi cel de binefacere de cor. 288.78. Profitul net, realizat în 1906, e de cor. 503.35. Drept îmbunătăţiri introduse în viaţa economilor din partea locului dela înfiinţarea Insoţirii încoaci, se semnaleză: numeroase zidiri economice din material solid: cumpărarea de moşii din comunele învecinate; îmbunătăţirea soiului de vite şi cultura poamelor pe scară mai întinsă. O parte însemnată a membrilor au folosit împrumuturile la trecerea în America, de unde mulţi s'au rentors cu sume de cor. 2000—4000. Ca lucrare de interes general i-se atribuie Insoţirii şi împrumutarea, că 26 membri ai ei întovărăşindu-se, au cumpărat o maşină de îmblătuit cu cor. 5000, contraşi dela Insoţire. Atît motorul de benzină cu putere de 4 cai, cît şi batoza, fiind uşoare de transportat, sunt foarte acomodate pentru proprietarii mici din comunele situate la iocuri deosebite. Revizuirile la Insoţire le-a îndeplinit revizorul nostru general dl. C. Herţa, şef-comptabil în Sălişte. Prezident al Insoţirii e Antoniu Gherman, econom, iar cassar Nicolae Iosif, învăţător.

2. Insoţirea din Apoldul-român numără 200 membri, fiind părţile fundamentale ale lor de cor. 4000. Deponenţi are 19, cu minimul de cor. 7.47 şi cu maximul de cor. 2000. Suma depunerilor e de cor. 13,260. Împrumuturi acordate are 212, cu minimul de cor. 32 şi cu maximul de cor. 2,176. Suma a-

cestora e de cor. 61,814.41. Datoria în cont-curent a Insoţirii e de cor. 42,241.46. Dela întemeiere Insoţirea arată un profit de cor. 5,218.33, din cari cor. 3,936.33 e fondul de rezervă şi cor. 1,281.74 cel de binefacere. În 1906 a avut profit net de cor. 1,011.39. În raportul Insoţirii ce ni-s'a trimis, s'a scot la iveală vredniciile revizorului nostru general, ale dlui C. Herţa, care a contribuit la purtarea cu lmai multă uşurinţă a comptabilităţii; la reducerea dării, etc. Prezident al Insoţirii e Ioan Orăştian, paroch, iar cassar Ioan Beu, primar.

3. Insoţirea de credit din Loman numără 112 membri; are 30 deponenţi cu minimul de cor. 2 şi cu maximul de cor. 2,070.— Suma depunerilor e de cor. 9,365.98. Împrumuturi acordate 152, cu minimul de cor. 10 şi cu maximul de cor. 1,400. Suma acestora e de cor. 24,574. Fondul de rezervă al Insoţirii e de cor. 566.16, iar profitul realizat în 1906 de cor. 499.34. Revizia a îndeplinit-o dl C. Herţa. Prezident al Insoţirii e parochul Petru Cucuian, iar cassar Ioan Alexe, econ.

4. Insoţirea din Pianul-inferior, înfiinţată în 1905 cu 83 membri, numărul acestora l'a urcat la 120. În primul an ea a acordat împrumuturi cu 10%, reduse în 1906 la 8% interese. Deponenţi are 35, cu minimul de 10 şi cu maximul de cor. 3,800, fiind suma depunerilor de cor. 8,727.13. Împrumuturile acordate sunt cu minimul de 20 şi cu maximul de cor. 2,000, suma totală a acestora fiind de cor. 56,896. Împrumutul în cont-curent e de cor. 46,110.66. Fondul de rezervă e de cor. 175.77, iar profitul curat din 1906 de cor. 421.76. Direcţiunea Insoţirii intenţionează să înfiinţeze o tovărăşie pentru asigurarea vitelor şi să aranjeze expoziţii de vite împreunate cu premii. Revizia la Insoţire a efectuit-o dl Herţa. Prezident al Insoţirii e Ioan G. Androne, econom, iar cassar dir. şcol. Teodor Trifa.

(Va urma.)

Roata vremii

— Spicui i şi ocoşeli —

La o adunare a unei bănci româneşti era vorba de măsurile, ce trebuiesc luate pentru înaintarea băncii. Un ţăran bătrîn, membru în direcţiune, chibzuind şi el ce e de făcut s'a pomenit că grăieşte așa fel:

— „Apoi domnilor io aş zice să ne mai măriţi plata pentru slujba ce-o facem“...

Spun vorba asta a bătrînului, ca să se vadă ce păcat mare fac aceia care îmfundă cu bănci pe oamenii ce nu înţeleg rostul băncilor, nici rostul lor la aceste bănci.

Dar mai grozav e păcatul ace-

loră, care exploatează această prostie!

Cînd vor înflori tovărăşiile sateşti ca mîndre vioarele ale primăverii de bunăstare, desigur că lumină să va face şi în capete grele ce-'şi cer plată lor, ca să meargă poporului mai bine!

*

Cetim că meseriaşii români fac petreceri şi în Lugos şi în Bistriţa şi în Oradea mare şi în Orăştie şi în Braşov şi în alte locuri.

Ne înveselim mult că ţin să-'şi stringă rîndurile şi bravii nostri meseriaşi, chiar şi în astfel de oraşe unde abia mai puteam crede că vor scăpa neamului.

Aceste invitări la petreceri înseamnă să fie un memento pentru fruntaşii neamului nostru! Văzînd străduinţa meseriaşilor să-'şi petreacă ca Români — să-'şi dea osteneala cu toţii, fruntaşi şi meseriaşi să şi trăiască ca Români.

Românul dela Român să cumpere şi întru cît poate Românului să vîndă!

*

Un bonat al nostru ne roagă să-i răspundem ce să facă el în o încăleală, ce a păţit'o cu „găzdoia“ lui, pe care a ajuns'o în pîră bărbatul ei legiuit, de care nu s'a fost despărţit, cînd a intrat în puţin cinstita slujbă de „găzdoie“...

Să înţelege că acestei întrebări nici n'am răspuns, nici n'om răspunde.

Dar ne miră îndrăzneala omului ce ne întreabă. Şi ne chibzuim, cum de nu i-a împăenginit ruşinea ochii cînd ne-a scris, ca să ştim şi noi că el a fost destul de fără lege, ca să ţină în casa lui o femeie fugită, dar nedespărţită de bărbat!

Ca şi d-ta şi ori-cine să ştie, o spunem aici rupt ales: Noi muncim pentru binele şi cinstea de obşte. Cu cei așa căzuţi morali-ceste n'avem şi nu vrem să avem, nici o legătură!

Statutele

insoţirii

„Tovărăşia Centrală“.

(Urmare.)

§. 39.

În cazuri grave şi de urgenţă, directorul este în drept să suspende însuşi pe subalternii şi funcţionarii culpabili, despre ce are să avizeze direcţiunea în timp de 3 zile.

§. 40.

Directorul executiv ia parte la toate şedinţele direcţiunii, cu vot consultativ, iar dacă e membru al direcţiunii, cu vot decisiv, cu excepţia cazurilor, cînd s'a decide asupra vre-unei afaceri, care îl priveşte personal.

Cînd direcţiunea decide aducerea unui concluz în absenţa directorului, este a să asculta

înainte şi părerea aceluia. Tot asemenea şi la propuneri, ce n'au fost făcute prin directorul executiv, înainte de a lua concluz, este a să asculta părerea directorului.

Directorul, în cazuri însemnate, are dreptul ca prin comunicarea ad circulandum a propunerilor, să ceară părerea fiecărui membru al direcţiunii şi voturile majorităţii sunt hotărîtoare.

Directorul raportează în şedinţele direcţiunii în toate obiectele ce nu s'a refer la persoana lui.

§. 41.

Diracţiunea poate să suspende pe directorul executiv din cauze grave, şi declarate de întemeiate, prin forul disciplinar, compus în conformitate cu dispoziţiunile regulamentului de serviciu. În cazuri de gravitate excepţională, îl poate suspende imediat, cînd votează pentru aceasta, cel puţin 5 membri ai direcţiunii. După suspendarea directorului, direcţiunea e datoare, ca în timp de cel mult o lună, să convoace adunarea generală, care are să decidă definitiv. Până atunci, direcţiunea îngrijeşte substituirea.

C) Comitetul de supraveghiere.

§. 42.

Comitetul de supraveghiere să compune din 10 membri aleşi de adunarea generală, dintre membrii Tovărăşiei, pe timp de cîte trei (3) ani.

Primul comitet, pe 1 an.

§. 43.

Comitetul de supraveghiere ţine şedinţe de cîte-ori află de lipsă. Despre toate şedinţele să redacteze procese verbale, cari trebuiesc prezentate şi direcţiunii. Asemenea şi direcţiunea, la cererea comitetului de supraveghiere, trebuie să-i prezinte procesele verbale, ale şedinţelor sale. În caz de trebuinţă, membrii comitetului de supraveghiere pot invita la şedinţele lor pe membrii direcţiunii, cari la rîndul lor asemenea pot invita la şedinţele direcţiunii pe membrii comitetului de supraveghiere, (dacă aceste participări nu s'a eschid prin natura obiectelor de pertractat). Dar cei invitaţi au numai vot consultativ.

§. 44.

Activitatea, drepturile şi datorinţele comitetului de supraveghiere să lasă normate prin §. 244 respective §§-ii 194—196 din legea comercială ungară. Intrucît însă ar cere trebuinţa, comitetul îşi poate alcătui şi un regulament intern, care însă trebuie să aibă aprobarea adunării generale.

(Va urma.)

